

Pericopa Ki Tavo - Haftara - „Lumina ascunsă” אור הגנוז [anul 5780]

La pericopa Ki Tavo se citește de obicei haftara „Kumi ori” קומי אורי „Scoală-te, luminează” (Ieșia/Isaia cap. 60) care este a șasea haftara din cele 7 haftarot de consolare care se citesc între Tiș'a BeAv și Roș Hașana. Toate cele șapte haftarot sunt luate din profetul Isaia, a doua parte a cărții care începe de la cap.40. Consolarea începe de la cap. 50 și de acolo sunt luate cele șapte haftarot. Prima întrebare care se pune este dacă există o rațiune la ordinea în care apar cele șapte haftarot? Răspunsul îl găsim în Tosfot (adăugări din Evul Mediu Talmudului), tractatul Meghila 31:b: „Calea consolărilor este de a se îmbunătăți unul după altul”. Așa că ultimele două haftarot, cea de săptămâna aceasta și cea de săptămâna viitoare sunt cele mai apropiate de „eliberarea completă” *gheula* *šlema* שלמה גאולה pe care ne-o promite profetul în numele lui Kadoș Baruch Hu.

În fond, consolarea promisă în haftara nu este o consolare de relaxare de la necazurile exilului și încetarea suferințelor lui, nu este nici o promisiune la vreun succes politic din istoria cunoscută, ci este o viziune de mântuire finală *gheula* când natura lumii se schimbă și legătura între lumea materială și cea spirituală se întoarce la o realitate monistă în care spiritul stăpânește materialul și stabilește realitatea.

Acest lucru se simte de la începutul capitolului și de-a lungul întregului capitol. Declarația profetului de la începutul capitolului ne vorbește deja despre gloria divină care se dezvăluie în fața fiecăruia dintre noi și care ne luminează drumul: „Scoală-te, luminează, pentru că lumina ta a venit și gloria lui Adonai a răsărit peste tine. Pentru că iată, întunericul va acoperi pământul și ceața (va acoperi) națiunile, dar Adonai va răsări peste tine și gloria lui se va vedea peste tine” (versete 1-2). Schimbarea luminii naturale a pământului este o dovadă evidentă al zdrobirii frontierelor existente între lumea spirituală și lumea naturală pe care o cunoaștem cu toții bine. Această transformare este una din semnele venirii HaMașiah (Mesia) și a „ultimelor zile”, *aharit haiamim* אחרית הימים.

Toată haftara stă sub semnul luminii, a unei alte lumini decât cea a naturii pe care noi o posedăm, o lumină spirituală, divină. Numai așa putem înțelege acest capitol și nenumăratele oximorone de-a lungul capitolului. De exemplu, în primul verset „Scoală-te, luminează pentru că lumina ta a venit”. Lumina aceasta care ne-a venit este acea lumină nouă, spirituală care vine să schimbe lumina naturală care la început a fost creată din lumina Domnului.

Idea că există o lumină spirituală care își va face apariția în viitor și va lumina lumea cu lumina care răsare prin prezența Dumnezeului și nu prin lumina naturală se află într-un midraș notoriu din Talmud, tractatul Haghiga 12:a despre lumina pe care a ascuns-o Domnul în perioada generației potopului și a răspândirii națiunilor, fiindcă lumina se cuvine la cei buni, drepti *ṭadikim* צדיקים și nu la cei răi *reșaim* רשעים. Această idee este luată de aici din Isaia: „Pentru că iată, întunericul va acoperi pământul și ceața (va acoperi) națiunile, dar Adonai va răsări peste tine și gloria lui se va vedea peste tine” (versetul 2). În timp ce națiunile vor fi în întuneric și ceață, Hakadoș Baruch Hu îi va da poporului său lumina, aceea lumină pe care a ascuns-o și atunci gloria lui îi va lumina cu această lumină. Această idee este concretizată la sfârșitul capitolului: „Soarele nu va mai fi lumina ta ziua, nici luna nu te va lumina prin strălucire, ci Adonai va fi lumina ta eternă și Dumnezeul tău gloria ta. Soarele tău nu va mai apune, nici luna ta nu se va retrage, pentru că Adonai va fi lumina ta eternă și zilele doliului tău se vor încheia” (versetele 19-20). Aici vedem conexiunea cu mântuirea, eliberarea, când se termină zilele de doliu. Așa că este clar de ce midrașul,

Înțelepții și comentatorii conectează această lumină divină cu eliberarea poporului de sub jugul exilului. Aici profetul mai adaugă o promisiune poporului: „Și poporul tău – toți vor fi dreapți, vor stăpâni pământul pentru totdeauna, odrasla sădirii mele, meșteșugul mâinilor mele pentru gloriicare” (versetul 21). Apare aici mai mult decât mântuire, apare aici inversarea relațiilor între poporul evreu și celelalte popoare și superioritatea poporului evreu față de celelalte popoare.

Iar la sfârșit, profetul ne mai dă în ultimul verset o concluzie despre măreția acelor zile mesianice și despre posibilitatea de a zori acest proces: „Cel mic va deveni o mie (cea mai mare măsură din Tanach) și cel tânăr (va deveni) o națiune uriașă, Eu Adonai (voi împlini) fie la timpul ei, fie o voi zori” (versetul 22).

Această lumină ascunsă, *or haganuz* אור הגנוז, a fost adoptată de kabala, mai ales de mișcarea de hasidim și cele derivate din ea, Habad și altele. Urmându-l pe Isaia, idea este că există două feluri de lumină: una a naturii – soarele și luna – și a doua a lui Kadoș Baruch Hu care răsare peste poporul evreu când nu este ascunsă.

[Să sperăm cu toții că Mașiah va veni repede în zilele noastre și aceasta va fi lumina care va răsări deasupra poporului evreu de acum înainte.](#)